

Sygn. akt I ACa 464/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Katarzyna Polańska - Farion

Sędziowie: SA Jolanta de Heij-Kaplińska (spr.)

SO del. Tomasz Szczurowski

Protokolant: Sylwia Andrasik

po rozpoznaniu w dniu 31 maja 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w W.

przeciwko (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z siedzibą w P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 1 grudnia 2015 r. sygn. akt XVI GC 96/14

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od (...) w W. na rzecz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P. kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.**

Jolanta de Heij-Kaplińska Katarzyna Polańska-Farion Tomasz Szczurowski

I ACa 464/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 lutego 2013 r. (...) w W. Oddział Terenowy w P. Filia w P., domagała się zasądzenia w postępowaniu upominawczym od (...) Spółki Komandytowej z siedzibą w W., kwoty 106.616,61 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwot i dat wskazanych w treści pozwu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż sprzedawał pozwanemu towar w postaci piwa w opakowaniach zwrotnych, który był dostarczany i rozliczany na podstawie przedłożonych faktur VAT. W zakresie opakowań powód wystawiał faktury korygujące, na podstawie których pomniejszane były należności w kolejnych fakturach. Powód podkreślił, że pozwany nie kwestionował ilości i jakości zakupionego towaru. Ze względu na fakt, iż sprzedaż nie odbywała się w ramach prowadzenia działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, zgodnie z ustawą z dnia 19 października 1991 r. o

gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa powód nie ma statusu przedsiębiorcy. W ocenie powoda należało uznać, iż zastosowanie znajdzie trzyletni okres przedawnienia roszczenia.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 29 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział IX Gospodarczy orzekł zgodnie z żądaniem powoda. Sprzeciwem od nakazu zapłaty z dnia 12 lipca 2013 r. pozwany podniósł przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy zarzut niewłaściwości miejscowej sądu ze względu na klauzulę prorogacyjną wynikającą z umowy łączącej strony. W dalszej kolejności wnosił o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego i podniósł m.in. zarzut przedawnienia na podstawie art. 554 k.c. roszczeń z faktur objętych pozwem, poza fakturami (...) w łącznej kwocie 101.133,86 zł, z uwagi na upływ dwuletniego okresu przedawnienia.

Postanowieniem z dnia 19 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu uznał się za niewłaściwy miejscowo i przekazał sprawę do rozpatrzenia do Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Warszawie.

Wyrokiem z dnia 1 grudnia 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i zasądził od (...) w W. Oddział Terenowy w P. Filia w P. na rzecz (...) sp. z o.o. kwotę 3 617 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Powyższy wyrok został wydany na podstawie następującego stanu faktycznego i rozważań prawnych:

Strony współpracowały na podstawie umowy o współpracy handlowej z dnia 05/02/2010 r. numer (...), zawartej pomiędzy pozwanym a (...) Skarbu Państwa w B. w administrowaniu (...) Skarbu Państwa - (...), które zostało włączone w struktury (...) Oddział Terenowy P. Filia w P..

Na podstawie wskazanej umowy (...) w B. - (...) dostarczało i sprzedawało pozwanemu piwo w opakowaniach zwrotnych zgodnie z jego zamówieniami, zaś pozwany uiszczal cenę z uwzględnieniem korekty wynikającej z cen zwrotnych opakowań, dokonywanej na podstawie faktur korygujących. Zapłata za usługi świadczone przez pozwanego i rozliczenie rabatów wynikających z umowy miała następować w złotych polskich w terminie 14 dni od dnia wystawienia faktury VAT lub noty obciążeniowej przez pozwanego.

Współpraca handlowa pomiędzy stronami istniała wcześniej na podstawie umowy z dnia 19 sierpnia 2008 r. nr (...) zawartej przez (...) - (...) w B. z pozwanym, w którego imieniu występował (...) sp. z o.o.

Praktyką przyjętą przez strony było doręczanie faktur VAT wraz z towarem, przy czym faktury te obejmowały zarówno towar jak i opakowania, a po zwrocie opakowań pozwany wystawiał swoje faktury VAT za opakowania, które były rozliczane na podstawie kompensat. Do przelewów były załączane specyfikacje i faktury rozliczane z tych specyfikacji. W przypadku braku specyfikacji powód rozliczał należności wg najstarszych wymagalnych kwot. Część faktur pozwanego została odesłana przez powoda, powód także korygował faktury na życzenie pozwanego. Korespondencja dot. faktur odbywała się pomiędzy stronami w postaci listownej, faksem oraz pocztą elektroniczną.

Faktura VAT nr (...) z dnia 04 stycznia 2010 r. została rozliczona w dniu 24 marca 2010 r. Faktura VAT nr (...) została rozliczona w dniu 06 maja 2010 r.

Notami księgowymi zostały zakwestionowane faktury: nr (...) z dnia 12 lutego 2010 r., z dnia 18 marca 2010 r, faktura nr (...) oraz faktura (...), faktura (...) z dnia 18 lutego 2010 r., faktura (...) i faktura (...) faktura (...) i faktura (...), faktura (...) i faktura (...), faktura (...), faktura (...) oraz faktura (...), faktura (...), faktura (...), faktura (...), faktura (...), faktura (...) i faktura (...), faktura (...) i faktura (...), faktura (...) i faktura (...), faktura (...) i faktura (...), faktura (...) i faktura (...), faktura (...), faktura (...).

Faktury nr (...) nie zostały zaksięgowane przez pozwanego i nie uwzględniono ich przy rozliczeniu podatkowym.

Wezwaniem do zapłaty z dnia 12 lipca 2012 r. powód wystąpił do pozwanego o zapłatę kwoty objętej pozwem. Zakreślony termin zapłaty na dzień 16 lipca 2012 r. upłynął bezskutecznie.

Sąd Okręgowy uznał, że strony łączyła zmodyfikowana umowa dostawy, znajdująca swoje oparcie w przepisach art. 605-612 k.c., do której stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży. Świadczenie dostawcy polegało w ocenie Sądu I instancji na dostarczeniu określonych rzeczy, natomiast świadczenie odbiorcy - na ich odebraniu i zapłacie ceny. Cechą szczególną świadczenia dostawcy był jego okresowy charakter - rzeczy muszą być dostarczane częściami albo okresowo. Ponieważ przedmiotem umowy dostawy mogą być rzeczy przyszłe, oznaczone co do gatunku, zastosowanie znajdował art. 155 § 2 k.c., który stanowi, że przeniesienie własności takich rzeczy następuje w momencie przeniesienia ich posiadania. Odbiorca uzyskuje własność rzeczy okresowo, z chwilą odbioru (przeniesienia posiadania) kolejnych dostaw.

Roszczenia powoda w zakresie należności z faktur VAT (...) Sąd I instancji uznał za bezzasadne, bowiem pozwany przedstawił dokumenty potwierdzające zapłatę, zatem brak było podstaw do dochodzenia roszczenia, które w tym zakresie wygasło.

Co do pozostałej części roszczenia powoda, Sąd Okręgowy uznał za zasadny zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego w związku z brzmieniem art. 554 k.c. i art. 612 k.c. (omyłkowo 512), który przewidywał dwuletni okres przedawnienia. Wskazał przy tym, że powołany przepis obejmuje zarówno sytuacje, gdy przedsiębiorca handlowy dokonuje sprzedaży w ramach placówki handlowej (sklepu, hurtowni, domu wysyłkowego, punktu sprzedaży), jak i sytuacje, w których wytwórca towaru (producent) samodzielnie sprzedaje swoje wyroby bezpośrednio odbiorcy (w ramach sklepu przyfabrycznego, firmowego, bezpośrednio z magazynu), w tym więc sensie chodzi o sprzedaż niezależnie od jej form organizacyjno-prawnych (por. wyrok SN z 23 października 2013 r. sygn. IV CSK 151/13).

Zdaniem Sądu Okręgowego powód produkował w ramach administrowanego przez siebie gospodarstwa rolnego, piwo i dostarczał je pozwanemu, zgodnie z łączącą umową handlową. W ocenie Sądu I instancji działalność tę należało zakwalifikować jako działalność gospodarczą objętą zakresem przepisu art. 554 k.c. Sąd nie podzielił w tym miejscu stanowiska powoda zawartego w pozwie oraz przywołanego w nim orzecznictwa, które dotyczyło odmiennych od niniejszej sprawy stanów faktycznych. Dodatkowo Sąd Okręgowy wskazał, iż powód w zakresie zbytu wytwarzanych przez siebie produktów rolnych prowadzi produkcję rolną sprzedając jej plody, więc należy postrzegać ją przez pryzmat przepisów dotyczących przedsiębiorców rolnych. W ocenie Sądu Okręgowego administrowanie gospodarstwem rolnym mieści się w pojęciu posiadania go rozumianym w świetle obowiązującego wówczas art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 roku o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (t.j. Dz. U. z 2012 roku, poz. 86). Producent rolny w ocenie Sądu I instancji powinien prowadzić działalność rolniczą, co oznacza produkcję, hodowlę lub uprawę produktów rolnych, włączając w to zbiory, dojenie, chów zwierząt oraz utrzymywanie zwierząt do celów gospodarskich, lub utrzymywanie gruntów w dobrej kulturze rolnej, zgodnej z ochroną środowiska. Na tej podstawie Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że piwo produkowane w (...) Skarbu Państwa w B. należało zaliczyć do płodów rolnych w rozumieniu art. 554 k.c.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, iż pozwany skutecznie podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, z którym wystąpił powód w niniejszym procesie, bowiem wymagalność faktur załączonych do pozwu następowała pomiędzy 27 stycznia 2010 r. do 26 stycznia 2011 r. zaś pozew został złożony w dniu 26 lutego 2013 r., czyli miesiąc po upływie dwuletniego terminu przedawnienia odpowiedniego dla ostatniej z faktur.

Wobec uwzględnienia zarzutu przedawnienia, Sąd Okręgowy odstąpił od rozważań w kwestii prawidłowości wystawienia spornych faktur.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. uznając powoda za stronę przegrywającą proces w całości. Na koszty poniesione przez pozwanego składają się: wynagrodzenie pełnomocnika będącego adwokatem 3.600 zł - § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu i opłata skarbową od pełnomocnictwa 17,00 zł.

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację wniósł powód. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił naruszenie art. 554 k.c. w zw. z art. 512 k.c. (winno być 612) poprzez przyjęcie, że działalność prowadzoną przez powoda należy zakwalifikować jako działalność gospodarczą związaną z dwuletnim terminem przedawnienia roszczeń. Uwzględniając podniesiony zarzut wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda roszczenia dochodzonego pozwem ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powoda była niezasadna.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny za wyjątkiem faktu, że strony współpracowały na podstawie umowy o współpracy handlowej z dnia 05/02/2010 r. numer (...). Sąd Apelacyjny ustalenia przyjął za własne poza wskazaniem podstawy współpracy stron, co zostanie wyjaśnione w dalszych rozważaniach, a poza tym spór oscylował wyłącznie w zakresie błędnej interpretacji prawa materialnego.

Sąd pierwszej instancji przyjął, że strony łączyła umowa dostawy, do której na podstawie art. 612 k.c. odpowiednie zastosowanie ma art. 554 k.c. przewidujący dwuletni termin przedawnienia roszczeń z umowy sprzedaży (wyr. SN z 9 lutego 2005 roku, sygn. akt II CK 423/04). Zgodnie z treścią art. 554 k.c. roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, roszczenia rzemieślników z takiego tytułu oraz roszczenia prowadzących gospodarstwa rolne z tytułu sprzedaży płodów rolnych i leśnych przedawniają się z upływem lat dwóch. Przepis ten stanowiąc krótszy termin do dochodzenia roszczeń przez sprzedawców z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie ich przedsiębiorstwa, ma za zadanie mobilizować ich do możliwie szybkiego rozliczania się z kontrahentami.

Wskazanie przez Sąd pierwszej instancji umowy o współpracy handlowej z dnia 05/02/2010 r. numer (...) jako źródła praw i obowiązków stron jest chybione. Dla określenia stosunku prawnego łączącego strony niezbędne jest usystematyzowanie zagadnień związanych z osobowością prawną powoda.

Zarządzeniem nr (...) Dyrektora Oddziału Terenowego (...) z dnia 20 grudnia 1994 r. przejęte w trybie art. 14 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 107, poz. 464 ze zm., w dalszej części jako „u.g.n.s.p.”) mienie (...) Skarbu Państwa zostało zagospodarowane w myśl art. 25 u.g.n.s.p. i wyodrębnione jako jednostka organizacyjna pod nazwą (...) Skarbu Państwa w B. w Administrowaniu. Stosownie do §5 zarządzenia (...) Skarbu Państwa w B. było samofinansującym się podmiotem gospodarczym nie posiadającym osobowości prawnej (k. 187). Z kolei §4 zarządzenia wskazywał, że przedmiotem działania (...) Skarbu Państwa w B. jest prowadzenie działalności w zakresie produkcji rolnej, przetwórstwa rolno-spożywczego, budownictwa, usług.

Na podstawie Zarządzenia nr (...) z dnia 11 marca 2011 r., zmienionego Zarządzeniem (...) Dyrektora Oddziału Terenowego w P. (...) z dnia 21 marca 2011 r., zmianie uległa nazwa i adres siedziby (...) Skarbu Państwa w B. w Administrowaniu. Co więcej zmieniono przedmiot działalności gospodarstwa na zarządzanie nieruchomościami rolnymi wchodzącymi w skład (...) Skarbu Państwa poprzez dzierżawę i sprzedaż, gospodarowanie mieszkaniami i infrastrukturą mieszkaniową Zasobu, wykonywanie innych czynności zleconych przez Dyrektora Oddziału (k. 190, 191). Ostatecznie Zarządzeniem nr (...) Dyrektora (...) Oddziału Terenowego w P. z dnia 23 października 2012 r. ulegała z dniem 31 grudnia 2012 r. zniesieniu Jednostka (...) (...) Skarbu Państwa w P. (dawne (...) Skarbu Państwa w B.) i wszelkie prawa i obowiązki znoszonej jednostki przejmowała z dniem 1 stycznia 2013 r. (...) Oddział Terenowy w P. Filia w P. (k. 192).

Zgodnie z treścią art. 3 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, w brzmieniu obowiązującym w dacie 23 października 2012 r., tj. dacie przejścia praw i obowiązków Jednostki (...) (...) Skarbu Państwa w P. (dawne (...) Skarbu Państwa w B.) (...) Skarbu Państwa była państwową osobą prawną.

Już Zarządzenie nr (...) wyodrębniło (...) Skarbu Państwa w B. jako jednostkę organizacyjną i odwoływało się do administratora, który będzie zarządzał i reprezentował gospodarstwo. Administrator został rzeczywiście wyznaczony i jego podpis widnieje na zawartej pomiędzy (...) Skarbu Państwa w B. z pozwanym umowie z dnia 5 lutego 2010 r. o współpracy handlowej nr (...) (k. 285). Wcześniejszą umowę z 19 sierpnia 2008 r. o współpracy handlowej nr (...) zawierała (...) Skarbu Państwa w B. w Administrowaniu (k. 337). Uwzględniając daty wystawionych faktur dokumentujących sprzedaż piwa i opakowań, faktury za okres od 22 grudnia 2009 r. do 28 stycznia 2010 r. odpowiadają umowie nr (...) zawieranej przez (...), a więc podmiot mający osobowość prawną. Wszystkie pozostałe faktury zostały wystawione w oparciu o umowę z dnia 5 lutego 2010 r. o współpracy handlowej nr (...), którą zawierał podmiot nie mający osobowości prawnej. Strony postępowania były zgodne, że odbyły się dostawy piwa produkowanego przez (...) Skarbu Państwa w B. wraz z opakowaniami. Dlatego źródłem dostaw nie może być sporządzona umowa z dnia 5 lutego 2010 r. o współpracy handlowej nr (...), skoro (...) Skarbu Państwa w B. jako jednostką organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej nie mogła zawrzeć umowy. Doszło jednak do dostarczenia towaru czego dowodzą wystawione faktury księgujące każdorazową faktyczną sprzedaż towaru i dowody dostawy, które odzwierciedlają rodzaj i ilość sprzedanego towaru, jego cenę i termin płatności. Dostawy towarów wynikały z systemu zamówień oraz wystawianych faktur a nie umowy nr (...).

Przedmiotem dostawy - w świetle art. 605 k.c. - są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku, które mają być wytworzone w przyszłości przez dostawcę i dostarczane przez niego częściami lub okresowo na rzecz odbiorcy zobowiązanego do odbierania tych rzeczy i zapłaty ceny. Taki sposób określenia przedmiotu umowy dostawy umożliwia odbiorcy bliższe określenie cech rzeczy, dostosowanych do jego wymagań lub potrzeb, ustalenie surowców, z których rzecz ma być wytworzona (art. 608 § 1 k.c.) oraz zagwarantowanie sobie wpływu na proces produkcji (art. 608 § 2 k.c.). Umowa dostawy w swej konstrukcji prawnej ma zatem cechy umowy sprzedaży z elementami umowy o dzieło lub umowy kontraktacji i została uregulowana jako odrębny typ umowy nazwanej, do której w kwestiach nieuregulowanych do praw i obowiązków dostawcy oraz odbiorcy stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży (art. 612 k.c.) (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2016 r., II CSK 674/15, L.). Ze względu na produkowanie piwa przez (...) Skarbu Państwa w B., cykliczność zamówień, przedmiotu zamówień oznaczonego co do gatunku, przyjąć należy, że jednostka organizacyjna wytwarzała rzeczy i okresowo je dostarczała, stąd zastosowanie mają przepisy o dostawie. Działanie jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej, ale administrującej mieniem w imieniu Agencji i zawierającej każdorazowo umowy dostawy zostało potwierdzone w ten sposób, że (...) po przejęciu praw i obowiązków znośzonej jednostki domagała się rozliczenia dostaw. Wobec braku zapłaty należności za sprzedane w ramach dostaw towary i opakowania, (...) ma roszczenie o zapłatę jako osoba prawna, która przejęła z dniem 1 stycznia 2013 r. prawa i obowiązki dawnego (...) Skarbu Państwa w B..

Problematyka przedawnienia roszczeń (...) wynikających z umów sprzedaży mienia była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w wyroku z dnia 20 maja 2009 r. (I CSK 503/08). Sąd Najwyższy stanął wówczas na stanowisku, że (...), sprzedając nieruchomości oraz mienie pozostałe po zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej, nie działa jako podmiot gospodarczy, lecz realizuje zadania wynikające z polityki państwa (art. 1 i 6 u.g.n.s.p.). Z tej przyczyny do jej roszczeń nie ma zastosowania dwuletni termin przedawnienia przewidziany w art. 554 k.c..

Apelujący stał na stanowisku, że (...) nie jest przedsiębiorstwem ani przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego i ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, gdyż statusu przedsiębiorstwa odmawia jej ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. W konsekwencji nie ma zastosowania art. 554 k.c. Przeciwny pogląd podzielony przez Sąd pierwszej instancji prezentował pozwany.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadza się zatem do interpretacji treści przepisu art. 554 k.c., a zwłaszcza jego sformułowania: sprzedaż „dokonana w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy”. Dla rozstrzygnięcia tego sporu niezbędnym jest uwzględnienie ustawowego przedmiotu działalności powodowej (...).

Bezsprzecznie (...), której nazwa została określona ustawą z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. Nr 64, poz. 592), jako państwowa osoba prawna realizowała zadania wynikające z polityki państwa w granicach wyznaczonych rocznymi planami finansowymi odpowiednio do gromadzonych środków finansowych.

To jakie zadania wynikające z polityki państwa realizowała (...) wynikało z art. 6 u.g.n.s.p., gdzie wskazano m.in. administrowanie zasobami majątkowymi Skarbu Państwa przeznaczonymi na cele rolne.

Stosownie do art. 5 u.g.n.s.p. w brzmieniu ustawy z dnia 29.12.1993 r. (Dz.U. z 1994 r. Nr 1, poz. 3) aktualnym na datę Zarządzenia nr(...), (...) Skarbu Państwa (poprzednik (...) Skarbu Państwa) obejmując we władanie składniki mienia Skarbu Państwa, wstępowała w prawa i obowiązki z nimi związane w stosunku do Skarbu Państwa oraz osób trzecich. Ponadto wstępowała w prawa i obowiązki po zlikwidowanym państwowym przedsiębiorstwie gospodarki rolnej. Sposób gospodarowania przejętym mieniem po zlikwidowanym przedsiębiorstwie gospodarki rolnej wynikał z zasad opisanych w rozdziale 5 ustawy (art. 14 ust. 5 u.g.n.s.p.). W rozdziale 5 ustawy znajdował się art. 24 ust. 1, gdzie wymieniono sposoby, m.in. zgodnie z pkt 4 istniała możliwość oddania na czas oznaczony administratorowi całości lub części mienia w celu gospodarowania na zasadach określonych w art. 25. Do tego przepisu odwoływało się Zarządzenie nr (...) a art. 25 określał, że administrowanie polega na gospodarowaniu wydzieloną częścią mienia Zasobu, w imieniu(...), na podstawie umowy, za wynagrodzeniem przez czas oznaczony. Administratorem mogła być osoba prawna lub fizyczna.

Ponadto (...)działała również na podstawie statutu nadanego rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów w sprawie nadania statutu (...) Skarbu Państwa z dnia 16 marca 1992 r. (Dz.U. Nr 24, poz. 104). Zgodnie z §16 statutu Prezes(...)tworzył i znosił oddziały terenowe, a także określał terytorialny i przedmiotowy zakres ich działania. Do zadań oddziałów terenowych wymienionych w §21 statutu z zastrzeżeniem § 7 ust. 3 (Prezes (...) może zastrzec rozstrzygnięcie każdej sprawy do swojej wyłącznej decyzji), należały w szczególności następujące sprawy (i) przejmowanie mienia do Zasobu, na zasadach i w trybie określonym w ustawie, (2) prowadzenie ewidencji mienia Zasobu, (3) przygotowanie i realizacja programów restrukturyzacji i prywatyzacji mienia Zasobu, w tym także zawieranie umów w sprawie prowadzenia działalności gospodarczej w imieniu i na rachunek (...), z wykorzystaniem wydzielonych części mienia Zasobu (...). Z przedstawionego zakresu działalności (...) wynika, że faktyczny sposób administrowania zasobami majątkowymi Skarbu Państwa może polegać na prowadzeniu działalności gospodarczej w imieniu i na rachunek (...). Jeżeli następuje regularna sprzedaż w ramach dostaw, zdaniem Sądu Apelacyjnego, (...) czyni to „w zakresie działalności swojego przedsiębiorstw” tak, jak to ujmuje art. 554 k.c. poprzez jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej administrującej mieniem w imieniu (...).

Dla zastosowania art. 554 k.c. decydujące znaczenie ma kwalifikacja (i) czy dany podmiot może być uznany za sprzedawcę, a zatem dokonuje faktycznej sprzedaży (ii) czy taka sprzedaż dokonywana jest w zakresie przedsiębiorstwa. Nie ma przy tym zdaniem Sądu Apelacyjnego znaczenia, czy sprzedaż jest głównym przedmiotem działalności, czy jednym z wielu, ważne jest, aby było to zawodowe trudnienie się sprzedażą a nie okazjonalne.

Podmiotowo (...) może być uznana za sprzedawcę. Forma organizacyjna, tu jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, nie przekreśla przymiotu bycia sprzedawcą, gdyż sprzedaż występowała w ramach prowadzonej ustawowo działalności (...). Przy czym przepis art. 554 k.c. nie zawiera wymogu działalności gospodarczej, tylko działalności przedsiębiorstwa. Praktycznie oba te pojęcia pokrywają się wielokrotnie, gdyż przedsiębiorstwo służy do prowadzenia działalności gospodarczej.

Istotne jest określenie przedsiębiorstwa odpowiednio do wskazań art. 55⁽¹⁾ k.c. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie przedsiębiorstwem jest wyodrębniona część w postaci gospodarstwa rolnego stanowiącego w przeszłości przedsiębiorstwo państwowe. Ten składnik majątku został oddany w administrowanie i wykorzystany do prowadzenia działalności w zakresie produkcji rolnej, przetwórstwa rolno-spożywczego, budownictwa, usług (§4 Zarządzenia nr 321/94 i §21 Statutu). Działalnością przedsiębiorstwa jest gospodarowanie mieniem tak, aby osiągnąć zysk, działalność przybierała również charakter zorganizowany i ciągły, bowiem (...) realizowała dostawy, nie był to zatem sporadyczny zbyty, ale systematyczny i uregulowany. Sprzedaż w ramach dostaw była związana z przedsiębiorstwem, dotyczyła wytworu tego przedsiębiorstwa, stanowiła również działalność tego przedsiębiorstwa, zatem pozostaje w zakresie tego przedsiębiorstwa. Warunek „sprzedaży w zakresie przedsiębiorstwa” stawia (...) w

pozycji sprzedawcy, bowiem mimo zadań z wynikających z imperium, prowadzi działalność w ramach należącego do niej przedsiębiorstwa.

W powyższym zakresie nie sposób podzielić argumentacji strony powodowej, zgodnie z którą prowadzenie działalności w zakresie dostawy towarów mogło zostać zakwalifikowane, wyłącznie jako realizowanie polityki Państwa, w tym przewidziane w art. 6 ust. 1 pkt 2) u.g.n.s.p. tworzenie warunków sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu potencjału produkcyjnego(...) Skarbu Państwa, czy też art. 6 ust. 1 pkt 4) u.g.n.s.p. obrotu nieruchomościami i innymi składnikami majątku Skarbu Państwa użytkowanymi na cele rolne. Co do zasady realizacja zadań wynikających z polityki Skarbu Państwa zawartych w art. 6 prowadzi do wskazanych w ustawie sposobów gospodarowania powierzonym mieniem. Zgodnie z art. 24 ust. 1 u.g.n.s.p. za podstawowe zasady uznane przez ustawę prowadzące do wykonania zadań z art. 6 stanowią w pierwszej kolejności sprzedaż mienia Zasobu, możliwość oddania Zasobu lub jego części na czas oznaczony do odpłatnego korzystania osobom prawnym lub fizycznym, wniesienia mienia do spółki Skarbu Państwa, czy też wyznaczenia administratora, zarządcy, na których to podmiotach spoczywa wówczas ciężar prowadzenia produkcji rolnej czy też działalności gospodarczej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zakres prowadzonej działalności wynika nie tylko z ustawy, ale może być również determinowany bieżącą praktyką gospodarczą, tj. wynikać z potrzeb i strategii gospodarczo-rynkowej przedsiębiorcy-sprzedawcy. Dlatego odpowiednie informacje wynikające np. z ustawy i odnoszące się do przedmiotu przedsiębiorstwa nie zawsze będą miały decydujące znaczenie dla określenia przedmiotu (zakresu) działalności przedsiębiorstwa (tak SN w wyroku z 23 listopada 2004 r., sygn. akt II CK 175/04, Legalis). W szczególności nie można uzależnić zastosowania dwuletniego terminu przedawnienia od organizacyjnych sposobów prowadzenia sprzedaży przez Agencję. W uchwale z dnia 29 lutego 1996 r., sygn. akt III CZP 13/96 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 554 k.c. ma zastosowanie także do roszczeń z tytułu sprzedaży wyrobów, dokonanej przez ich producenta, niezależnie od organizacyjnej formy tej sprzedaży. W ocenie Sądu Apelacyjnego powódka w ramach korzystania z mienia Zasobu, dokonując sprzedaży w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność przetworów produkcji rolnej, istotnie skorzystała z przewidzianego w ustawie i statucie możliwości uzyskania dodatkowego dochodu i pełnego wykorzystania potencjału majątkowego Zasobu, jednakże ten sposób prowadzenia działalności oddziałuje na rynek bezpośrednio i stanowi jedynie dodatkowy sposób administrowania powierzonym mieniem, nie może zatem zostać uznany li tylko za wykonywanie zadań wynikających z polityki państwa, ale stanowi wyraz działalności (...), jako podmiotu prowadzącego we własnym imieniu przedsiębiorstwo i oferującego produkty tego przedsiębiorstwa we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność. Dlatego nie przystaje argumentacja powoda odwołująca się do wyroku Sądu Najwyższego analizującego sytuację (...) sprzedającego mienie. Czym innym jest sprzedaż mienia jako wykonania imperium, a czym innym sprzedaż dokonywana w ramach profesjonalnego obrotu jednostki zarządzającej mieniem. Skoro(...) podjęła działalność w ramach sprzedaży płodów pochodzących z gospodarstwa rolnego, to stała się tym samym uczestnikiem obrotu gospodarczego, nie sposób zatem traktować (...) odmiennie od innych uczestników tegoż obrotu prowadzących we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność działalność zarobkową, byłoby to nie do pogodzenia z zasadą społecznej gospodarki rynkowej – art. 20 Konstytucji, bowiem prowadziłoby do faworyzowania podmiotu uczestniczącego w obrocie gospodarczym jedynie z uwagi na formę prowadzenia sprzedaży.

Konstatując Sąd I instancji prawidłowo zastosował prawo materialne, w tym art. 554 k.c., uznając że do roszczeń powoda z tytułu dostawy ma zastosowanie przewidziany w tym przepisie dwuletni termin przedawnienia.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. uznając powoda za przegrywającego proces. Na koszty postępowania apelacyjnego, składało się wynagrodzenie jednego pełnomocnika procesowego w osobie radcy prawnego reprezentującego pozwanego, ustalone w oparciu o § 2 pkt. 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r, poz. 1800) obowiązujące w chwili wniesienia apelacji tj. w dniu 27 stycznia 2016 roku.

Tomasz Szczurowski Katarzyna Polańska-Farion Jolanta de Heij-Kaplińska